

– פסול כשאר מחשבת 'חוץ למקומו' (עפ"י תוס'). ולדעת הר"ר יו"ט (בתוס' כט. ד"ה למקום) גם לרבי יוחנן כשר.

חישב לזרוק כן לאחר זמנו – פסול, ואין בו כרת לאוכלו.
לשמואל, העמידו זאת בשיטת רבי יהודה הפוסל את הזבח במחשבת הינוח לאחר זמן, אבל לדעת חכמים החולקים – כשר, לפי שאין הפיגול גורם איסורו. וכן נראית דעת הראב"ד להלכה (פסוה"מ טו, ע"ש בכס"מ).

ה. נתן דם או קומץ על המזבח הפנימי – המזבח מקדשם ולא ירדו ממנו.

ו. נתן קטורת זרה (= קטורת שנידבה, שלא התיר הכתוב אלא קטורת הציבור בשחר ובערב) על מזבח הפנימי – מקדש. ע' שטמ"ק שני פירושים; האם מקדש לענין זה שלא ירדו או שאם עלו אח"כ על החיצון – לא ירדו. וע' חו"א ליקוטים א,ו.

על המזבח החיצון – לא קידש, היות ואינו כלי שרת אלא בנין אבנים (שלא נמשח. רש"י), אין קדושתו חמורה לקדש דבר שאינו ראוי לו כלל.

דף כח

מה. א. מה דינה של האליה ועורה, בכבש ובגדי, בזבחים הנאכלים ובעולה?
ב. המחשב בעבודתו לאכול את האליה או את עורה חוץ לזמנו – מה דין הקרבן ומה דין האוכלו?
ג. באלו אופנים המחשבה מפגלת את הקרבן לענין חיוב כרת לאדם שיאכלנו, ובאלו אופנים המחשבה פוסלת אבל אין 'כרת' לאוכל?

א. בקרבן עולה, האליה ועורה מוקטרים על המזבח כשאר הבשר, בין בכבש בין בגדי [ואין עור האליה כשאר העור המופשט קודם ההקטרה אלא דינו כבשר].
בזבחים הנאכלים; אלות הכבש – מוקטרת על המזבח כמפורש בכתוב. ואילו אלות העז – אינה קריבה. עור האליה בכבש – לדעת שמואל ורב חסדא: קרב כאליה. ולרב הונא אינו כאליה (חלבו האליה – ולא עור האליה. רבא) ונאכל כשאר הבשר. ובגדי עזים לכל הדעות דינו כבשר שנאכל.
הרמב"ם פסק כרב הונא שעור האליה אינו כאליה.

ב. המחשב על האליה או על עורה לאכלם חוץ לזמנו, לפי הדעות ובאופנים שדינם להאכל – הרי במחשבתו חל דין 'פיגול' והאוכלו ב'כרת'.
בכל האופנים שדינם להיקרב על המזבח – באנו למחלוקת תנאים; לדעת חכמים – כשר, שאין מחשבים מאכילת מזבח לאכילת אדם. ולרבי אליעזר הקרבן פסול ודינו בכרת (כן דעת שמואל בבאור משנתנו. ויש סוברים שלר' אליעזר פסול ואין בו כרת. עתוס').

ג. אין חיוב 'כרת' לאוכל את הזבח שנפסל במחשבה אלא במחשבת 'חוץ לזמנו', כשחשב בשעת העבודות המתירות אודות אכילת אדם או אכילת מזבח, שייעשו חוץ לזמנם.
ודוקא בקרבנות שיש בהם מפגל ומתפגל (כשלמים, שבהם נאמר דין פיגול בתורה), ולא בדברים שהם מתירים את עצמם, כגון מנחת כהן ומנחת נסכים.

ודוקא כשקרבו כל מתיריו בהכשר, שלא היה בו פסול אחר. ושלא ערב מחשבות פסול אחרות [ושאין דבר אחר גרם לו איסור אכילה. כדלעיל כו.] – אבל בכל שאר האופנים וכן בשאר מחשבות פסול, כגון 'חוי' למקומו' או מחשבת 'שלא לשמה' בפסול ובחטאת – פסול ואין בו כרת.

דפים כח – כט

מו. מה דרשו בסוגיתנו מן הכתוב בסדר צו: ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא, וכן מן הפסוק המקביל בפרשת קדושים תהיו?

למסקנא, כך דרש רבא:

האכל יאכל – בשתי אכילות הכתוב מדבר, אכילת אדם ואכילת מזבח.

מבשר זבח שלמיו – מה שלמים מפגלים ומתפגלים, אף כל מפגלים ומתפגלים. לאפוקי דברים שמתירים את עצמם, כנ"ל.

ביום השלישי – זה חוי' לזמנו.

לא ירצה – כהרצאת כשר כן הרצאת פסול, כלומר אינו נעשה 'פיגול' אלא כשקרבו כל מתיריו – לאחר הוריקה.

המקריב – בהקרבה הוא נפסל ולא בשלישי. כלומר כשחשב בשעת ההקרבה על חוי' לזמנו. ואין מדובר כשנותר ממש בשלישי.

אתו – בזבח הכתוב מדבר, שהוא נפסל ולא הכהן. כן דרש רבי אליעזר. וכן עזאי מיעט מאתו מאחר נדרו, שאינו ב'לא ירצה'.

לא יחשב – לא יערב בו מחשבות אחרות, שאם ערב מחשבות-פסול – יצא מידי פיגול. מכאן למחשבות שמוציאות זו מזו. אחרים אומרים: במחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי. רב מרי שנה: מכאן לאזהרה למחשב בקדשים [וגם לוקה אליבא דר' יהודה].

[המקריב אתו לא יחשב – אין מחשבה פוסלת אלא במי שראוי להקרבה, ולא בפסולין. רש"י להלן לב. וע"ש ברש"י ובחדו' הגר"ס].

פגול – זה חוי' למקומו.

יהיה – מלמד שמצטרפים זה עם זה (-) הויה אחת לשתיהן, מלמד שחצאי שיעוריהן מצטרפים לפסול את הקרבן), כגון חשב לאכול כחצי זית בחוי' וכחצי למחר.

והנפש האכלת ממנו – מאחד מהם, ואיזה זה חוי' לזמנו [דגמר 'עון' 'עון' מנותר, שדומה לו בו"ב – זמן ובמה].

עונה תשא – ולמדנו נשיאות עוון בגזרה שוה מנותר, שהאוכלו ב'כרת'.

המקרא שנאמר בו 'שלישי' בסדר קדושים מלמד שאין מחשבה פוסלת אלא במקום 'משולש' בדם בבשר ובאימורין.

א. כמה פירושים נאמרו בה: רש"י פרש שאין מחשבת 'חוי' למקומו' פוסלת אם חשב על ההיכל

– מקום שאין שם כל השלשה הללו.

ויש מפרשים: אין מחשבה פוסלת אלא במזבח החיצון שיש בו דם בשר ואימורין, ולא בפנימי.

והתוס' דחו פירוש זה.